

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHILDEKENSSTRAAT (SG_R3_GKA_02)

EVERGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Schildekensstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente: Evergem

Provincie: Oost-Vlaanderen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen tussen de Schildekenstraat (Z), de Kluisstraat (O) en de Burggravenstroom (Verbindingsvaart) die de noordwestelijke grens vormt van het gebied

Bekken: Bekken van de Gentse Kanalen

Betrokken waterlopen: Burggravenstroom (cat 2, beheerder: Watering Burggravenstroom)

Oppervlakte: 16 ha

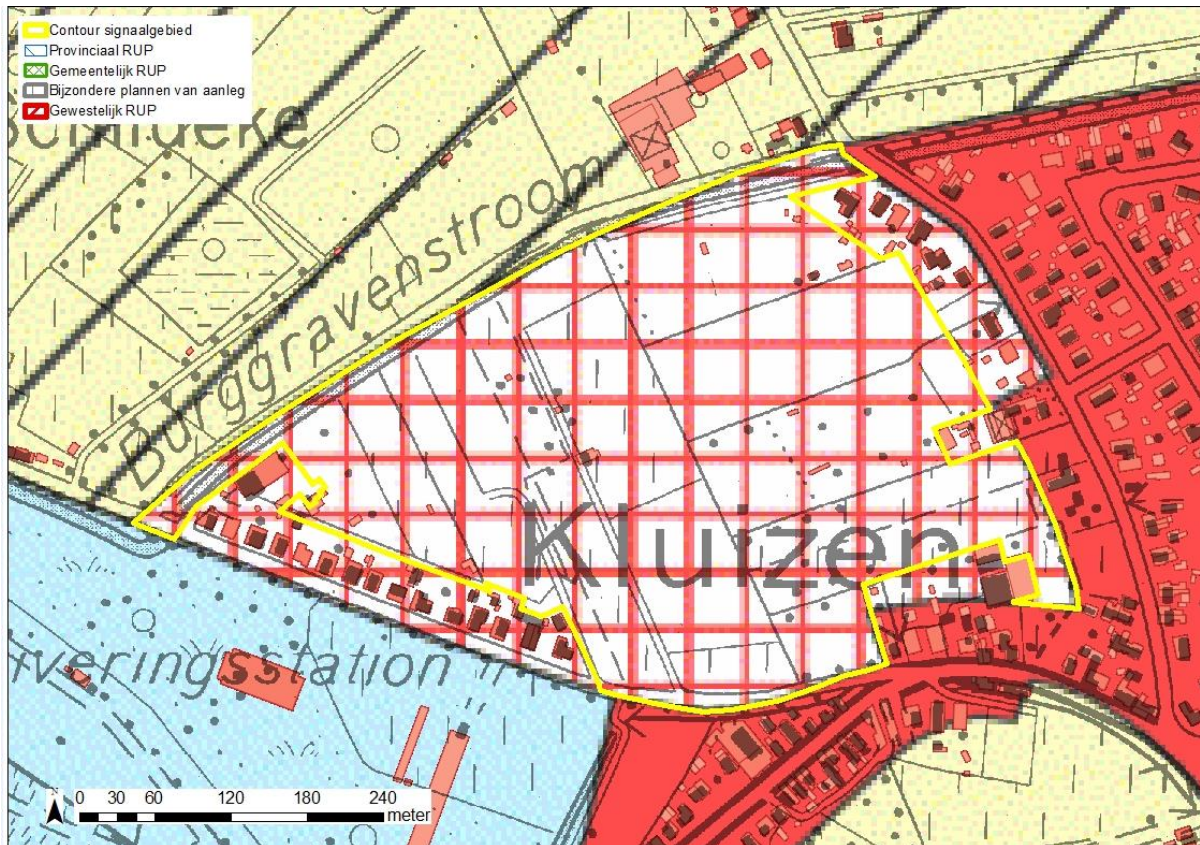
Figuur 1: Situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt in woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is momenteel hoofdzakelijk in landbouwgebruik (akkerland, weiland) en tuin.

Figuur 2: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Bekken van de Gentse Kanalen geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een nog niet ontwikkeld gebied met een voldoende grote oppervlakte waarvan het grootste deel van het signaalgebied staat aangeduid als effectief overstromingsgevoelig.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

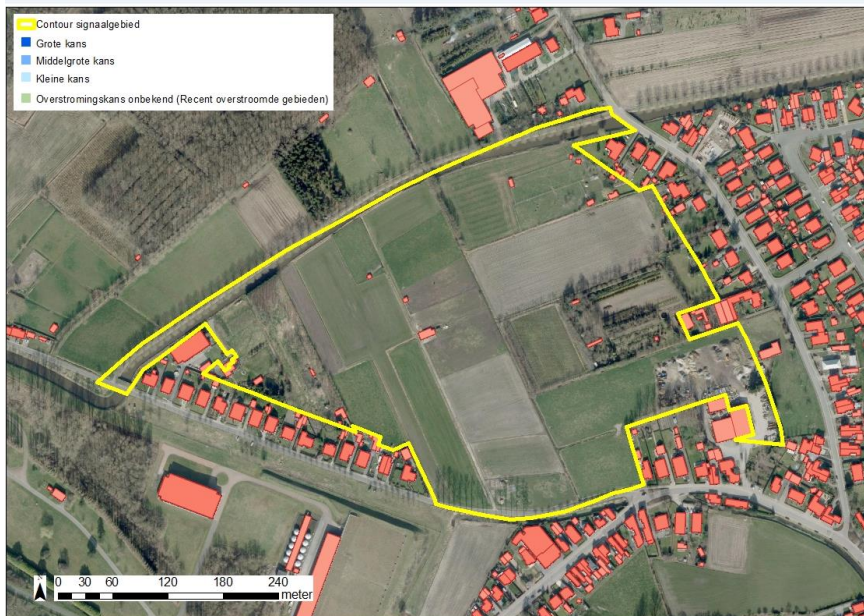
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit gebied is geen overstromingskans gemodelleerd. Het signaalgebied is niet aangeduid als Recent Overstroomd Gebied (ROG).

Figuur 3: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

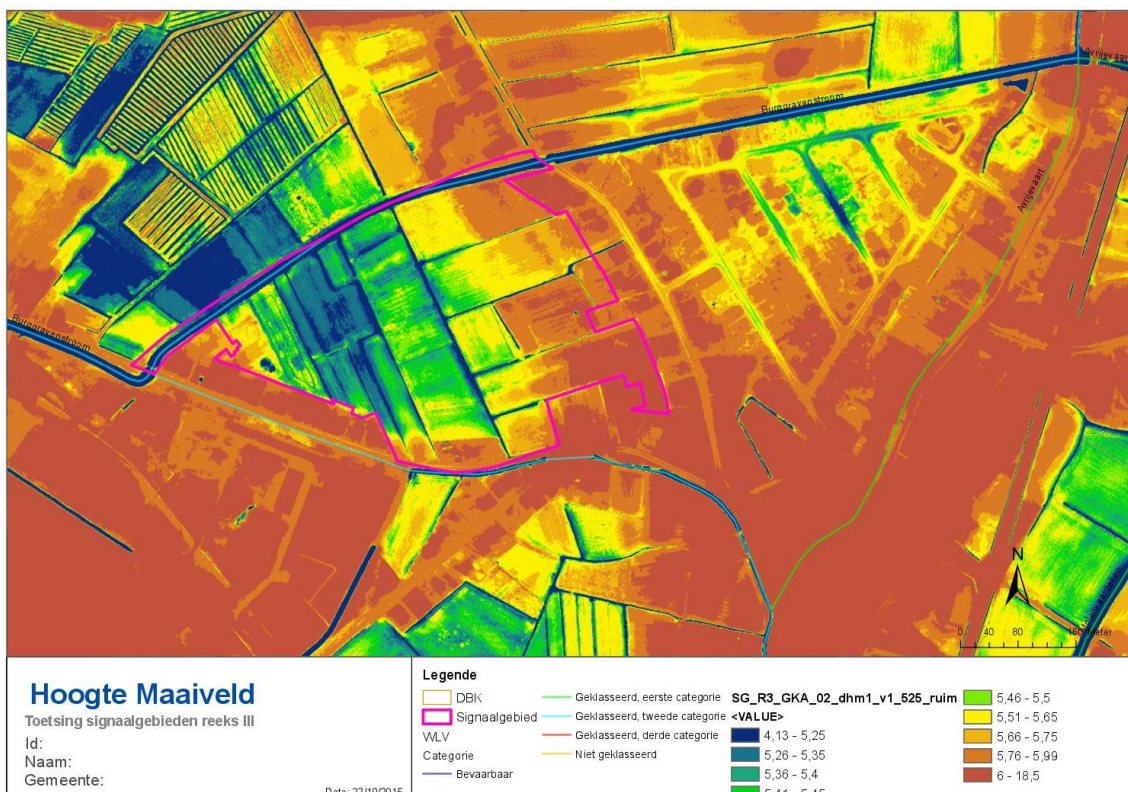
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen in poldergebied en wordt kunstmatig ontwaterd. De Burggravenstroom (Verbindingsvaart, normaal peil 4 - 4,30 mTAW) vormt de noordelijke grens van het signaalgebied en loopt oostwaarts, verder in de Avrijevaart en wordt uiteindelijk overgepompt via het Spiedamgemaal naar het Kanaal Gent-Terneuzen.

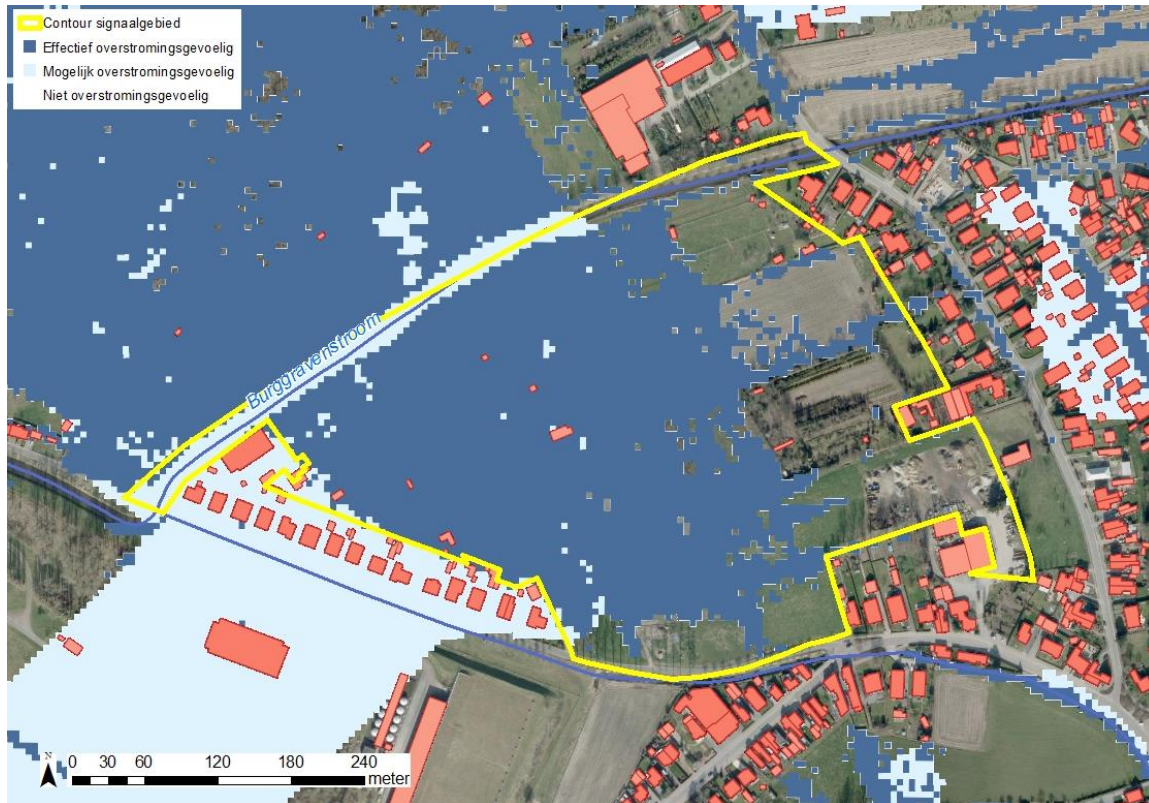
De kern van het signaalgebied is gelegen tussen de 5 en 5,5 mTAW. Het normaal peil van de Burggravenstroom bedraagt 4 - 4,30 mTAW, het maximumpeil van de Burggravenstroom (Verbindingsvaart) ter hoogte van het signaalgebied zou 5,35 mTAW bedragen. Een laantjes-(grachten)structuur (4,5 – 5,25 mTAW) staat in voor de ontwatering van het signaalgebied noordwaarts richting Burggravenstroom. De westelijke, zuidelijke en oostelijke rand van het signaalgebied is iets hoger gelegen tussen de 5,5 en 6 mTAW.

Figuur 4: Situering signaalgebied op digitaal hoogtemodel (DHM)

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Het grootste deel van het signaalgebied staat aangeduid als effectief overstromingsgevoelig. Enkel de hoger gelegen randzones langsheen de oostelijke en westelijke grens van het signaalgebied staan niet aangeduid als effectief of mogelijk overstromingsgevoelig.

Figuur 5: Wateroetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS van Evergem staat het betrokken woonuitbreidingsgebied aangeduid om te schrappen als woonuitbreidingsgebied.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

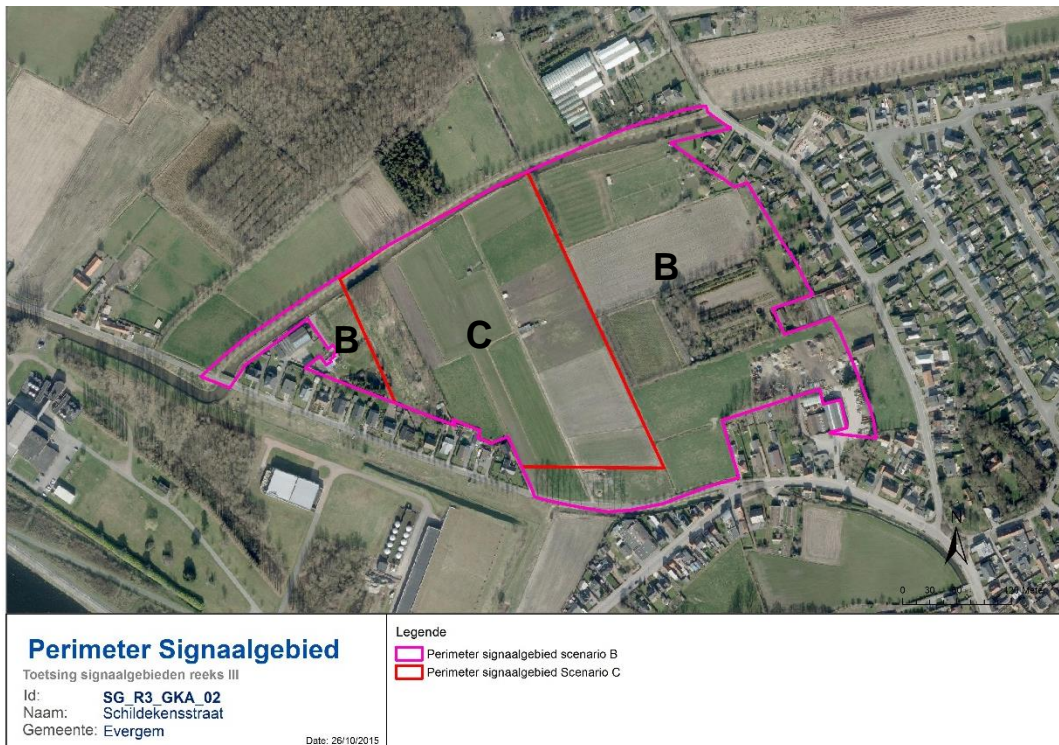
5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Voor de signaalgebieden gelegen in Evergem vond een eerste bespreking plaats op 05/02/2015. Zowel vertegenwoordigers van de gemeente Evergem als de provincie Oost-Vlaanderen waren aanwezig op dit overleg.

Een eerste gezamenlijk advies op het ontwerpverslag van het overleg signaalgebieden Evergem van 5 februari 2015 vanuit de gemeente Evergem en Watering Burggravenstroom werd gegeven op 20/08/2015. In dit advies geeft de gemeente Evergem aan dat het de bedoeling is het signaalgebied Schildekensstraat te schrappen als woonuitbreidingsgebied en dat het RUP om aan dit gebied een andere bestemming te geven nog niet in deze legislatuur ingepland is. De gemeente geeft aan dat derhalve nog geen definitieve uitspraken gemaakt kunnen worden over de bestemming. Het technisch advies geeft aan dat het niet wenselijk is woningen te bouwen of wegen aan te leggen in zones die lager liggen dan 6,00 mTAW. Zones die hoger liggen langsheen de Schildekensstraat zijn niet problematisch op gebied van waterhuishouding/wateroverlast. Het voorstel in dit advies is om naar een scenario B te gaan, waarbij in een RUP bijkomende voorwaarden worden opgelegd op gebied van invulling van het gebied.

Een bespreking van het signaalgebied Schildekensstraat vond plaats op het gebiedsgericht en thematisch overleg (GTO) Gentse Kanalen van 06/10/2015, nadien werd een bijgesteld advies vanuit de Watering Burggravenstroom ontvangen op 15/10/2015, naar aanleiding hiervan werd beslist een nieuw GTO in te richten rond dit signaalgebied. Dit GTO vond plaats op 23/10/2015. Het overleg gaf als nieuw voorstel aan om voor de diepst gelegen zone van het signaalgebied een scenario C te hanteren en voor de hoger gelegen rondzones een scenario B. Vanuit het watersysteem is het behoud van het waterbergend vermogen aangewezen om te voorkomen dat stroomafwaarts gelegen gebieden hierdoor met verhoogde wateroverlast te maken zouden hebben. Ook indien het woonuitbreidingsgebied toch ontwikkeld zou worden is het raadzaam om de waterbergende functie van de diepst gelegen zone van het signaalgebied te vrijwaren. Omwille hiervan is een opsplitsing van het signaalgebied aangewezen. Een scenario C wordt voorgesteld voor de diepst gelegen zone van het signaalgebied waarbij via een RUP een omzetting gebeurt van woonuitbreidingsgebied naar een bestemming die compatibel is met de waterbergende functie van deze zone van het signaalgebied. Ophoging van deze zone van het signaalgebied dient hierbij vermeden te worden. Voor de hoger gelegen randzones van het signaalgebied wordt geopteerd voor een scenario B waarbij minimumpeilen voor wegenis en dorpels van woningen er moeten voor zorgen dat woningen gevrijwaard blijven van wateroverlast. Ook hier is het behoud van het huidig waterbergend volume van de grachten/laantjesstructuur aangewezen.

Figuur 6: Perimeter signaalgebied: de prinsiepsperimeter van de zone waarvoor scenario C wordt geopteerd wordt aangegeven door de rode lijn.

Vanuit het Departement Landbouw en Visserij werd aangegeven dat ook landbouw een bestemming is die heel geschikt is om een zone open te houden.

Op de Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015 werd de ontwerp-startbeslissing goedgekeurd onder voorbehoud van goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Evergem.

Op 16/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Schildekensstraat zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Bestemmingswijziging: Voor de diepst gelegen zone (rode perimeter op Figuur 6) van het signaalgebied wordt een omzetting van woonuitbreidingsgebied gerealiseerd naar een bestemming die compatibel is met de waterbergend functie van het gebied, via de opmaak van een RUP

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Voor de hoger gelegen randzones (Figuur 6) van het signaalgebied wordt geopteerd voor een scenario B waarbij minimumpeilen voor wegenis en dorpels van woningen er moeten voor zorgen dat woningen gevrijwaard blijven van wateroverlast. Ook hier is het behoud van het huidig waterbergend volume van de grachten/laantjesstructuur aangewezen.

Instrument:

Opmaak RUP: Gemeente Evergem

Bij een aanvraag tot ontwikkeling van het signaalgebied zone B vertalen de vergunningverlenende instanties bovengenoemde voorwaarden door in het kader van de watertoets.

Initiatiefnemer:

Gemeente Evergem

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied Schildekensstraat heeft een actieve waterbergende functie. Een deel van het signaalgebied is aanzienlijk lager gelegen dan de omgeving en bevindt zich onder het huidige maximumpeil van de Burggravenstroom (Verbindingsvaart). Voor deze laag gelegen zone is een behoud van de waterbergende functie van belang. Een nieuwe functionele invulling voor deze laag gelegen zone van het signaalgebied is noodzakelijk (scenario C). Ophoging van deze zone van het signaalgebied is niet mogelijk. Voor de hoger gelegen randzone van het signaalgebied wordt een scenario B voorgesteld waarbij minimumpeilen voor wegenis en dorpels van woningen er voor moeten zorgen dat woningen gevrijwaard blijven van wateroverlast. Ook hier is het behoud van het huidig waterbergend volume van de grachten/laantjesstructuur aangewezen. De bevoegde instanties vertalen deze voorwaarden door in het kader van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.